

298.

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
Helyben: Negyedévre 8 korona
Külföldre: Negyedévre 12 „
Félévre: Negyedévre 5 „
Évesre: Negyedévre 20 „

Felolós szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
Gáspár József.

== Egyeszedám ára 4 fillér. ==
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

A katonai program.

A kilences bizottság szövege. — És Tisza módosításai.

A kilences bizottság az alábbiakban terjesztette javaslatát a pártértekezlet elé:

1. A közös hadsereg jelvényei, amelyek ma alkalmazásban vannak, — nem felelnek meg az ország közjogi állásának. Ezért a jelvények kérdése közjogunknak megfelelően rendezendő.

2. A katonai büntető eljárás mielőbb terjesztessék az országgyűlés elé. Szóbeliség és nyilvánosságra alapított eljárásnál a magyar állam nyelve érvényesítendő. Ennek módjait előterjesztendő törvény lesz hivatva megállapítani.

3. A közös hadsereg szolgálati kötelezettség teljesítése körüli törvényes kedvezmények legfelsőbb fokú eldöntése kizárólag a honvédelmi miniszterre bízás és ezen kedvezmények odaitélése lehetőleg méltányos alapokra fektetessék.

4. Régi törvényeinkben is ismételtelen kifejezett kívánsága és senki által kétségbe nem vont jogos igénye a magyar nemzetnek, valamint a harcoképesség lehető fokozása szempontjából eminens érdeke a hadseregnek is, hogy a magyar csapatok magyar tisztekkel láttassanak el és a nemzet fiait a hadsereg vezetésénél megfelelő mértékben érvényesüljenek. Szükségesnek látjuk ennél fogva, hogy:

a) az 1868. évi augusztus hó 11-én kelt legfelsőbb kézirat értelmében a nem magyar csapatoknál szolgáló magyar honos tisztek magyar csapatokhoz helyeztessenek át;

b) a tisztképzés ügye akként fejlesztessék, hogy a magyar tisztek létszámában mutatkozó hiány fedezése s a magyar csapatoknak magyar tisztekkel való ellátása állandóan biztosítottassék.

E célból magyar ifjak számára fentartott megfelelő számú alapítványi helyek alkotása s a mennyiben szükséges az ország területén elhelyezett új képző intézetek felállítása, esetleg a honvédség képzőintézeteinek további kiépítése által:

— annyi magyar ifjunak tisztvé váló kiépítése biztosítandó, hogy a magyar tisztek száma a hadsereg tisztikarának

minden ágazatában azon mértékkel érje el, mely a magyar honos legénység számarányának megfelel.

c) Ugyanazon célból szükséges továbbá az is, hogy a közös hadseregnek az ország területén elhelyezett s lehetőleg magyar honos tisztek vezetése alatt álló, tisztképző intézeteiben a tanterv akként módosítottassék, miszerint az intézetekben a tantárgyak jelentékeny részének tan- és vizsgálati nyelve a magyar legyen, legalább oly mérvben, hogy az ezekbe belépő magyar ifjak előmenetelét a tannyelv ne akadályozza s az ezekben kiképzett növendékek a magyar nyelvet teljesen birják, úgy hogy megfelelő átmeneti idő után magyar honosra nézve a magyar nyelv tudása a tiszti kinevezés kötelező alapfeltétele legyen.

(Tisza módosítása

a 4. pont c) bekezdéséhez.

c) Ugyanazon célból szükséges továbbá az is, hogy a közös hadseregnek az ország területén elhelyezett tisztképző intézeteiben a tanterv akként módosítottassék, miszerint az intézetekben a tantárgyak jelentékeny részének tan- és vizsgálati nyelve a magyar legyen, legalább oly mérvben, hogy az ezekbe belépő magyar ifjak előmenetelét a tannyelv ne akadályozza s az ezekben kiképzett növendékek a magyar nyelvet teljesen birják.)

d) Az ország költségén felállítandó magyar alapítványi helyek, az ország határain kívül csak azon intézeteknél fognak adományoztatni, melyeknek megfelelő intézetek az ország területén nem léteznek. A mint pedig ilyen intézetek az ország területén felállítatnak, a megfelelő magyar alapítványi helyek ezen intézetekhez fognak áttétetni.

5. A magyar csapatok összes hatóságai a magyar hatóságokkal magyarul levelezzenek.

6. Az 1868. évi XXX. törvényeknek Horvát-Szalón országokra vonatkozó rendelkezései nem érintetnek.

7. Számos és fontos kérdés a véd-sertörvény reviziója keretén belül lesz megfontolás alá veendő, ilyen mindennek előtt a két éves szolgálat, figyelemmel az ország pénzügyi helyzetére, — továbbá a békelétszám törvényhozási megállapítása és póttartalék contingentálása, valamint az egy éves önkéntesek esetleges második szolgálati évének törlése vagy szabályozása.

(A 7-ik pontnál

Tisza az értekezleten kijelentette, hogy nem veszi fel programjába, nem tartja megvalósíthatóknak, tehát gyakorlatilag értékteleneknek nyilvánítja azokat a reformokat, melyeket Széll s az ő programját folytatva, a véderő törvény reviziójának alkalmára megígért, melyekhez Apponyi is ragaszkodik és a melyeket a nemzet követel.)

8. A hadsereg vezér- és szolgálati nyelvére nézve fennálló jelenlegi állapot Ó Felségének az 1867-ben elismert alkotmányos fejedelmi jogai alapján tartott fenn.

A miniszterium politikai felelőssége mint a korona minden tényére — erre is kiterjed, és az országgyűlésnek törvényszerű befolyása — mint minden alkotmányos jogra — erre nézve is fennáll.

Ezt az állapotot a törvényhozás, — korona és országgyűlés együtt, — megváltoztathatja.

(Tisza módosítása

a 8-ik ponthoz.

8. A párt fentartja azt az álláspontját, hogy a királynak jogában áll az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg vezér- és szolgálati nyelvét az 1867. XII. t.-c. 11.

TOLNAI DÁNIEL

Debrecen, Piac-utca 49. szám
o a főpostával szemben, o

ajánlja legnagyobb választéku raktárát férfi-, női- és gyermekcipőkben.

Legjobb minőség.

Olcsó árak.

§-ában elismert alkotmányos fedelmi jogai alapján meghatározni.)

A szabadelvűpárt az ország ezen jogait hangsúlyozván, a vezér- és szolgálati nyelv kérdését programjába nem veszi fel, mert ezt a nemzet nagy érdekeit érintő fontos politikai okokból kívánatosnak nem tartja.

Kelt Budapesten az országgyűlési szabadelvűpárt által 1903. évi szeptember hó 28-án kiküldött kilences bizottságnak 1903. évi október hó 27-én tartott üléséből.

Széll Kálmán s. k.

elnök,

Dr. Münnich Aurél s. k.

jegyző.

A pártértekezlet.

Budapest, okt. 28. Saját kiküldött tudósítónk a szabadelvűpárt ma délutáni értekezletéről telefonon az alábbiakat jelenti:

Tegnap végre a szabadelvűpárt elé került a kilences bizottság nagy titka, az a katonai program, melynek egyhangú megállapodásait a király kívánságára Tisza István gróf úgy módosította, hogy ennek alapján megkapta a kormányalakításra való megbízást.

Tegnap került a szabadelvűpárt értekezlete elé az eredeti szöveg és Tisza módosítása.

Rendkívül nagy volt az érdeklődés. Az izgatottságot fokozták azok a hírek, melyek a szabadelvűpárt válságáról keltek szárnyra.

Apponyi és hívei állítólag jogfeladást látnak Tisza programjában és kilépnek a pártból, hogy a nem-

zeti jogokat megvédelmezzék. Állítólag hatvanan lépnek ki.

Este 6 órakor zsufolva volt a szabadelvűpárt közhelyiségének nagy terme. Összesen 364-en voltak jelen a pártkör tagjai, köztük 171 szabadelvűpárti képviselő.

Podmaniczky báró megnyitván az ülést.

Münnich Aurél jegyző felolvasta a kilences bizottság határozatát, melyet a Szabadság élén külön telefonjelentés alapján hiteles szövegében szóról-szóra közlünk.

Ezt a programot a szabadelvűpárt hidegen fogadta, alig hangzott egy-két éljenzés.

Annál zajosabban éljeneztek Tiszát.

Tisza István előadta módosításait, melyeket szintén a lap élén talál az olvasó és előadását részletes megokolással kísérte. Kifejtette, hogy szerinte nem lényegesek a módosítások. Beszéde folyamán kiterjeszkedett a 7-ik pontra is és itt a programon kívül azt a feltűnést keltő kijelentést tette, hogy a véderőtörvény revíziója esetére megígért reformokra a nemzet nem számíthat. Összintén kimondta, hogy *ő e reformokat nem veszi be kormányprogramjába.*

Tisza után felszólalt

Széll Kálmán is azt az indítványt tette, hogy ne határozzon a párt ma, hanem fontolja meg jól a dolgot és holnap döntse el a kérdést!

Apponyi Albert szólalt fel és kijelentette, hogy mivel Tisza részletes megokolással fejtegette a maga álláspontját és módosításait, a kilences bizottság határozatát ellenben minden kommentár nélkül egyszerűen felolvasták neki kötelessége az egyensúlyt helyre állítani és

kifejteni saját nézeteit és megvilágítani a helyzetet. Ő csak abban az esetben járulhatott volna hozzá a módosításokhoz, ha ezek jogfeladást nem tartalmaznának. A nemzeti jogokat nem csak feladni nem szabad, de még csak elhomályosítani sem engedi. Részletesen kifejti, milyen kár volt Tiszának a párt egységét lehetlenné tennie. **A magyar nyelvről a hadseregben ily mereven lemondani nem szabad.**

Apponyi nagyszabásu beszéde után újból felszólalt.

Széll Kálmán a ki a maga részéről szintén fájjalja, hogy amit ő megígért, a reformokat Tisza eleve kizárta programjából. Széll azért ragaszkodik álláspontjához. Máskülönből védelmezte Tisza módosításait mert az ország érdekében a kevés jobb a semminél.

Ivánka Oszkár felszólalása után rendkívül izgatott hangulatban elhatározták, hogy a katonai programot holnap csütörtökön délután 4 órakor fogják részletesen megvitatni. Ezzel az értekezlet este 8 óra 10 perckor véget ért.

A hangulat általában az, hogy holnap beáll a pártszakadás.

Budapest, okt. 28.

A szabadelvűpárt nem döntött, holnap folytatja tanácskozásait. Széll előterjeszté a kilences bizottság programját, mely 8 pontból áll. Tisza a 4. pont c) pontja javítását és a 8. pont módosításait adta elő és részletesen megokolta miért fogadta el ez alapon a kormány alakítását.

Erre Széll kérte a pártot, hogy holnap fontolja meg és döntse el, mit határozzon. Ekkor felszólalt Apponyi és kijelentette, hogy a mó-

Fadrusz — az élő.

Irta: Dr. Rác Lajos.

Nem írok nekrológot. Először minek?! Fadrusz pedig él. A Fadrusz Jánosok nem halnak meg. Könny csillog szemünkben az emberért de a művész, az alkotó Fadrusz él, mit siratjátok?! Kicsinyes emberek, ti sopánkodók, szemoruan mondjátok: de többé nem alkot, pedig mennyi csodás művet faraghatott volna még...

Rövidlátó emberek, Fadrusz él! Fadrusz alkot, dolgozik tovább!

De nem hideg márványban, patillás bronzban, hanem — a magyar lelkekben. Fadrusz alkot... Az anyag tömeg, amiből nagyszerű szobrai alkotta, többé nem élettelen atomok hal-maza. El és beszél. És „éltető eszmévé finomulva“ osztja szét dicsőült alkotója lelkét milliók közt. Erősödő nemzeti öntudatunk nagy szobrása Fadrusz. A magyar lélek formálásában ép úgy ihlettel, szent hivatással. Művészi pályája bár derékban törött is, teljes egész, fejlődése és dicsősége tökéletességét elérte. Apostolsága még nem. De az nem is fog véget érni. Mig csak Mátyás ottan áll Kolozsvár ódon temploma mellett, Mátyás, a nagy, az erős, a magyar...

Nem hiszem, legyen magyar, hogy a Fadrusz nagy művei előtt megálljon és lelkében rejtve szunnyadó nemzeti érzések is felne ébredjenek.

Soha sem felejtetem az első hatást, amit rám a Fadrusz-szobrok tettek. Pozsonyban Mária Terézia gyönyörű hófehér szobrát láttam legelőször. Nem tudom észrevették-e mások is, nem tudom öntudatosan-e vagy öntudatlan faji érzésből-e, de abban megörökítette nemcsak a királynőt, de a legjellemzőbb magyar nemzeti vonást is Fadrusz.

Mária Terézia mellett, lovánál egyik oldalt, az ország felől áll egy nemes magyar és komoly, ünnepies kézzelmozdulattal ajánlja fel a „mi királyunknak“ a hazát. Ez a rendületlen loyaltás a nemzet uralkodója iránt. A másik oldalt pedig magyar vitéz áll és kardjával — Bécs felé vág. Egyenesen Bécsnek. Ez egyetlen mozdulatban pedig ott lüktet a a magyarság keserves önvédelme, létküzdelme. Jöjj, jöjj, királynő, mi királyunk — de Bécs, az maradjon, ahol van, Bécs nekünk nem kell, Királyunknak koronát, hazát, hűséget és hódolatot, — de Bécs számára csak kardunk van! Nem tudom, ismétlem, így akarta-e mondani Fadrusz öntudatosan, de a szobor, az ezt hirdeti. Az én egyszerű, magyar lelkem ujjongva értette meg és hiszem, hiszem, hogy

mások is, egyre többen és többen megértik...

Másnap Bécsben állottam a büszke Burg előtt. A büszke Burg előtt, amely a mi Budavárunkhoz képest dohos, emeletes bérkaszánya. Szemközt Mária Terézia híres szobrával Oriási monumentum, szinte nyomasztó súlyával, nagy méreteivel a szomszédos négyemeletes császári muzeumok közt is képes figyelmet kelteni és a nagy téren, nagy épületeken uralkodni. Egyébb — semmi. Engem, laikus jámbort, persze lemosolyog az avatott szakértő, de az én lelkem érezte, mikor összehasonlítottam ezt a nagy műemléket a kisebb pozsonyival, hogy melyik igazában a nagyobb. Hát mi ez a bécsi nagy szoborhegy? Egy ormótalan nagy nehézkes talpazat fölött trónuson ül a királyné. Nem szép. Nem mutat hatalmat, Csak egy kelletténél kövérebb, komoly női alak, semmi egyébb. Alant pedig lóháton és gyalog hadvezérek, politikusok, tudósok állanak körül, valami sajtósá-gosan mindegyik más irányban, de valamennyi a királynő tróntalpatjától — el igyekeznek... És ezek az alakok, a királynő uralkodásának eszközei és segítői, annyira nincsenek semmiféle kapcsolatban a főlakkal, hogy bármelyiket lecsavarhatom onnan és valamelyik más eredetileg meg nem örökített vezért vagy

dosítások olyanok, amelyeket el nem fogadhat, mert a nemzetnek semmiféle jogát fel nem adhatja és elhomályosítani sem hagyja. Ekkor Apponyi részletesen megokolja álláspontját, mi ellen Széll újra felszóllalt, hogy ez már a tárgyalásba való véleménynyilvánítás.

Széll maga is helytelenítette Tisza azon kijelentését, hogy a védő javaslat leendő tárgyalásánál Széll Kálmán által, Apponyi által ígért és Apponyi által követelt reformoknak semmi kilátása nem lehet. Ez elzárása annak, hogy valamikor előre haladhassunk. Ezt mélyen fájlatja és nem helyesli, azután kifejti hogy ha kevesebbet kínálnák azt az ország érdekében inkább el kell fogadni, mint ha semmit sem annak. Ezért elfogadja Tisza módosításait. Ezután Ivánka Oszkár és Münnich Anrél felszólalása következett, mire óriási izgatottság közt elhatározták, hogy a program elfogadása vagy visszautasítása felett holnap délután 4 órakor döntenek.

Tíz perces ülés a képviselőházban.

Budapest, okt. 28. Ma délelőtt megjelent a képviselőházban a Szederkényi párt egy küldöttsége, s kijelentette Tallián Béla alelnöknek, hogy a holnapi képviselőházi ülésre vonatkozó viszavonó kérvényüket holnap délelőtt, közvetlenül az ülés előtt fogják neki átnyújtani, miután az aláírók közül még ketten hiányoznak, s ezekkel a kérvényt még a mai nap folyamán aláíratták, E kijelentés kapcsán megállapították, hogy a holnapi ülés csak tíz percig fog tartani. Tallián alelnök felolvastatja majd a képviselőházat összehívó kérvényt. Ezután Tisza István gróf

mint deszignált miniszterelnök néhány szóval kérni fogja a Házat, hogy régi határozata értelmében napolja el üléseit az új kormány megalakulásáig. Ezt egyhangulag elfogadják, mire az ülés véget ér.

Az új kabinet tagjai.

Budapest, okt. 28. Szabadelvűpárti körökben ma határozott formában beszéltek, hogy Kolozsváry honvédmiszter nem tartja meg tárcáját, s erre vonatkozólag hirszerint már Ó felsége beleegyezését is megnyerte. Utódjáról ez ideig még semmi bizonyosat nem tudnak. A leendő kormányról ma délelőtt a következő listát kolportálták:

Miniszterelnök és belügy Tisza István gróf,
Pénzügyminiszter Lukács László,
Kultuszminiszter Berzeviczy Albert,
Kereskedelmiszter Hieronymi
Horváthminiszter Cseh Ervin,
Honvédmiszter ?
Király személy kör. m. ?

Tisza István gróf nyilatkozata.

Budapest, okt. 28. Tisza István gróf ma délelőtt a következőket jelentette ki budapesti munkatársunknak:

— Én a párt minden tagjának közreműködését óhajtom. Nagyon sajnálnám ha a lényegtelen módosításért, ami fenforog, kilépések történnének a szabadelvű pártból. Nekem az az egyedüli célmom, hogy az országot az anarkiától megmentsem.

Tisztelgés Bánffy Dezső bárónál.

Budapest, okt. 28. A szabadelvűpárt mintegy 25—30 tagja ma délelőtt fölkerezte báró Bánffy Dezsőt, aki ma ünnepelte születésének 60-ik évfordulóját. A tisztelgők közt volt a többi közt: Feilitsch

Arthur báró, Kristóffy József, Perczel Dezső, Pap Géza, Gajary Géza, Heltay Ferenc stb. Bánffy báró szeretettel fogadta politikai híveit, akikkel hosszasán beszélgetett a politikai helyzetről is.

Budapest, okt. 28. Bánffy Dezső báró a ma nála tisztelgőknek a következőket mondta: A jelen politikai helyzet dacára az állami szükségleteket ki kell elégíteni; a költségvetést, az ujoncjavaslatot s néhány havi indemnyit meg kell szavazni, azután pedig a képviselőházat fel kell oszlatni.

EGYHAZ és ISKOLA.

A tankötelesek iskolába járásának ellenőrzése.

Ismételten megemlékeztünk már arról, hogy a közoktatásügyi miniszter szigorú rendeletet intézett a tankötelesek iskolába járásának ellenőrzése tárgyában az ország hatóságaihoz.

Városunkban e tárgyban Oláh Károly v. tanácsos az iskolaszékek, a tanítók, óvónők és mendékház vezető nőkkel együtt az e célt szolgáló intézkedések megtétele végett ülést tartott.

Az ezen ülésben tett intézkedéseket már elmondtuk régebben.

Most csupán azzal egészítjük ki, hogy a városi összeírási jegyzék és felvételi napló helyességének ellenőrzése céljából szükséges 4 féle nyomtatványt Oláh Károly tanácsos az összes iskolaszékeknek tegnapelőtt már megküldte.

Az ellenőrzési munkálatokat az említett ülés rendelkezéséhez képest a tanító testületek tehát már tegnap meg is kezdték.

A városi összeírási jegyzéket a felekezetek számaránya szerint az ág. ev. és gör. kath. iskolaszék 3—3 napra, a róm. kath. és izr. hitközség 8—8 napra s végül az ev. ref. iskolaszék 14 napra kapja meg, mindenkor a város közművelődési tanácsa utján.

politikust tehetek helyébe, senkinek sem fog feltűnni. Hát mi ez a szobormű, mi él ebben, mit hirdet ez? Ma nem lehetnek a királyszobrok sem kifejezéstelen eszmétlen Memuom-szobrok. . . Ez pedig az.

A pozsonyi szoborban, amelynek hatalmas lován gyönyörű fejedelmi nő alakjában léptet elébünk Mária Terézia, abban a szoborban mint mondtam előbb ott él, lüktet a magyar nemzeti eszme. A bécsiben: semmi. De hogyan is lüktetne, ha osztrák nemzeti eszme — nincsen, sohasem volt nem is lesz.

Aztán időmultán Kolozsvárott, hideg téli reggel megálltam Mátyás király előtt. A földes broncon itt-ott csillogott a zuzmara, ragyogva omlott szét felletünk a kelő napsugár. Ott áll Mátyás, a nagy, az erős, a magyar. . . És néztem, néztem szóltanul, a diadalmas harc-ból visszatérő Mátyást és hű vitézeit. Én nem tudom, hogyan, valami különös érzés szállott meg. Ugy tetszett nekem és úgy tetszik, valahányszor ott állok hogy ezekből az érchősökből láthatatlanul áramlik szerte, az erő és karunk izma megfeszül, a lelkünk szárnya merészebb repülésre tárul. . .

Eszmét, nemzeti eszmét hirdet zilahi szobra is, ahol a nagy Wesselényi

Miklós, a hatalmas oligarcha emeli magához a szegény, elnyomott, nyomorult páriát: a magyar parasztot. Negyvennyolcadiki nagy átalakulásunknak méltó apotheozisa az.

Mondottam, Fadrusz él, Fadrusz alkot tovább. Ne panaszkodjunk a sors ellen, hogy csak annyi a művészi hagyatéka. Vessünk magunkra, hogy ennyi. Elibünk tárta, csodás művészetét fölajánlotta, mi balgaságunk, hogy most nincsen és kétes, lesz-e majd, méltó Erzsébet-szobrunk. Az áldatlan herce-hurca, amint az idegen, külföldi bírálók után kapkodás okozott, jól mondja Malonyay, nagyrészt oka Fadrusz elkeseredésének, mely lelkét megtörte, testét a betegségre gyöngette. Amit az első pályázaton bemutatott Fadrusz, az lett volna legméltóbb Erzsébet-emlék. Az a finomság, amelylyel a királynét, e magyar szentet megmintázta, az ösztönszerű nemzeti érzés, amelylyel a csoportokat körülte alkotta, bámulatos volt — nekünk, magyaroknak. De ugyan, hogy értette volna meg az a külföldi, idegen bíráló? Szakértő, de nem magyar. Az csak annyit mondott valamennyi: monumentálisabb mű kell! Én istenem, monumentálisabb. . . mi-csoda eszthetikai otrombaság ez a kíván-

ság! Hát ki tudna kifejezni szépséget, jóságot, bájt és gyöngédséget óriási kötőmegekkel? Lehetetlen kívánság, de a magyat művészeknek meg kellett indulni tövises utján. Szegény Fadrusz, sejttem, hogy szomorú szívvel, átalakította művét, a második pályázaton már az előbbi minta keillemes, finom hajlásai helyén nehéz falak, kötőmegek állnak, monumentalis már, de nem olyan közvetlen megkapó hatása, mint volt az első.

És a hercehurca — kezdődött újra. És már Fadrusz vésője pihen, Erzsébet királynőt, a jót, a szépet, bájosat, gyöngédet — aligha tudja valaki megörökíteni, ugy, amiképen ígerte Ó, a mester. Rakhatják már a köveket hegyekké és a hegyeket nyeshetik, onthatják, rengeteg faltömegeket építhetnek, az nem lesz annyira a mi Erzsébetünk emléke, mint lett volna ez. . .

Ne panaszkodjunk Váratlanul adta Isten és a szegény ismeretlen pozsonyi lakatosinasból szinte észrevétlenül tette legnagyobb szobrásunkká Fadruszt. Nincs jogunk panaszkodni, de van okunk hálára és bizakodó reménységre. . .

Dospoly János utódánál női ruha szövet, selyem karán és velez áruk, téli, nagy és kis kendők, pamut és cérna vásznak, továbbá férfi, női és gyermek (gyapju) alsó ruhák a legkitűnőbb minőségben kaphatók. Különösen figyelmébe ajánljuk a közönségnek, hogy a Dospoly Janos áruházából, valamint a Pályi Istvan üzletéből átvett árukat, u. m.: férfi-, női fehéreneműket, nyakkendőket gyári áron alul árusítjuk.

Egyházkerületi közgyűlés. A dunamelléki egyházkerület tegnap befejezte tanácskozásait. Elhatározták, hogy a halasi sóstavat és szigetet eladják és a halasi egyház adósságait törlesztik a vételárral. A tűzkár biztosítási ügyet levették a napirendről, végül elhatározták, hogy a halasi gimnázium részére állami segílyt kérnek.

KÖZIGAZGATÁS.

+ **Tanácsülések.** A város tanácsa tegnap délelőtt a városháza nagy tanács-termében Kovács József polgármester elnökle alatt rendkívüli tanácsulást tartott, melyen sürgős folyó ügyeket intézték el. Ma délelőtt pedig 9 órától fogja megtartani Kovács József polgármester elnökle alatt a tanács rendes tanácsulását, melyen szintugy folyó ügyeket fognak elintézni. A mai ülés is a városháza nagytanács-termében lesz megtartva.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum nyitva minden **vasárnap** és **hétfőn** Nőegyleti szövő ipar tanműhely nyitva — **vasárnap** kivételével — mindennap délelőtt 7—12-ig és délután 2—6-ig.

Okt. 29. Ipartestületi közgyűlés.

Okt. 31. Protestáns emlékünnepe a főiskolában és az emlékkertben d. e. 9 óra.

Nov. 1. Csokonai-emléktábla leleplezése d. e. Zion-egylet közgyűlése a Frohaerben. Benedek J. képviselő beszámolója H.-Bé-szörményben.

* **Családi öröm gróf Apponyi Albert-nél.** A komoly politikai helyzet, a mely kiválóbb poliükusainkat annyira lefoglalja mostanában s a mely gróf Apponyi Albertet, a képviselőház elnökét is ugyan csak erősen foglalkoztatja, részül juttatván a kilences bizottságban való szereplését, — tegnap egy kedves családi öröme engedte át Apponyit. Gróf Apponyi Albert felesége ugyanis tegnap fiugyermekkel örvendeztette meg férjét. A boldog családi eseményről a kilences bizottság tegnapi ülésén értesítették Apponyit, a ki nyomban haza is sietett budai lakására.

* **Magyarok Rodostóban.** A Rákóczi-zarándoklat egy kis töredéke a zivataros Márvány tengeren behajózott Rodostóba, a bujdosók egykori lakóhelyének meglátogatására. A rossz összeköttetés és kényelmetlen kis hajók miatt mindössze hárman vállalkoztak a kockázatos utra: Szádeczky Lajos, Márton Mátyás prépost és Vinczehidny Ernő, torontáli főjegyző. Rodostón tüntető fényes fogadtatásban volt részük. Az alkormányzó és polgármester még a hajón üdvözölte őket s a főkormányzó-basa, a kora reggel dacára hivatalában várta a nagyvezér által táviratilag jelzett magyar vendégeket s látogatásukat az osztrák-magyar kozul házába mindjárt visszaadta, egyuttal ebére híván meg a magyar kardasokat (testvéreket). A város közönségének élénk érdeklődése mellett nézték meg a magyarok egykori házait, Rákóczi, Beresényi fényes termeinek maradványait, a kápolnát, a magyarok kutját stb. Felkeresték ezután a görög templomban Beresényi

Esterházy, Sibrik sirjait, felemeltették Beresényi márványsirkövéét és konstatálták, hogy hamvai a sarkó alatt vannak, dacára a többszöri templomátalakításnak. Másnap Márton Mátyás prépost misét mondott Rákóczi kápolnájában s lefénycépezték a magyar emlékeket. A kormányzó-basa fényes ebédjén a szultán nevében éltette a magyar-török testvériséget és a magyar királyt, mire a magyar vendégek a törökök és a szultán éltetésével válaszoltak. A kirándulók a szárazföldön át utaztak vissza Konstantinápolyba s a kormányzó katonai kísérettel látta el őket a három órányira fekvő vasuti állomásig hová éjszaka utaztak.

* **Adakozás a siketnémák javára.** Ujabban a következő adományok érkeztek a siket némákat gyámolító egyesület részére: Hutflész Kázmér urtól egy siketnéma leány felruházására 42 korona 58 fillér. — Balmaz Ujváros községe alapítótag 40 korona, István gőzmalom társaság, Ludány Lajos (Nádudvar), Lichtman Mór (P. Ladány) 20—20 korona, Karsa István, özv. Ferge Istvánné, Hartstein Lipót 5—5 korona, Párduc Ferencz (Bpest) Kaszás József, Kaszás Józsefné Ilyés Endre. Dr. Berényi Pál, Kömerling János 2—2 kor, Harangi János, Ambrus Ferenc, Eresey Gábor, Ineze Kálmán 1—1 korona. Fogadják a szíves adakozók az egyesület hálás köszönetét Füleky Pál pénztáros.

* **A zarándok diákok itthon;** Tegnap délután érkezett haza szegedi zarándok diákjaink ama csapata, mely az egész zarándok utat Szegedre és vissza gyalog tette meg. Diákjainkat visszajövet Szarvason diadalkapuvál és meleg vendégszeretettel várták, honnan rövid pihenő után tovább indultak hazafelé. — Itthon tegnap a Szabadság szobornál Harsányi Pál szénior fogadta, kik is a Himnusz eléneklése után a legteljesebb rendben szét oszlottak s haza mentek.

* **Lopásra biztatott szolgálta.** Nagy Ágnes püspök-ladányi lakos már régebben észre vette, hogy padlását és lakását egy idő óta rendszeresen fosztogatják. Jelentést tett a csendőrségnek, mely a tettest ki is nyomozta Kiss Miklós 16 éves szolgálta legény személyében. Kiss beismerte, hogy körülbelül 70 korona értékű tárgyakat lopott el a szomszédjában lakó panasztól de azt gazdája Karács Sándor biztatására tette és a lopott tárgyakat neki is adta át.

* **Küldöttségek a szegedi Kossuth-szobornál.** A vasárnapi szegedi Rákóczi-ünnep kapcsán az egyes küldöttségek koszorut tettek le a Kossuth-szoborra is. Az eperjesi jogászok hatalmas, díszes koszorujának szalagján ez a fölírás volt: Dicső emlékednek — az eperjesi jogászok. A szegedre zarándokolt debreceni küldöttség is óriás koszorut helyezett el Kossuth szobrának talapzatára. A küldöttség szónoka Harsányi Pál, a debreceni főiskola széniora volt, aki költői szárnyalású beszédében megemlékezett arról a merényletről, a melyet a vértanuk napján követett el a katonai önkény. Harsányi tüzes, lelkes szónoklatát zajos tetszésnyilvánításokkal kísérte a közönség. A kassai jogakadémia ifjusága nevében Holló Zoltán tett koszorut a szoborra talpraesett, ügyes beszéd kíséretében.

* **Veszedeles betegség.** Kis Lidi 15 esztendő leánykának szenvedélyes gyönyörüsége telik a tűzben s amikor lehet, ezt a gyönyörüséget megszerzi magának. Nem régiben özv. Arany Jánosné tanyáján gyújtotta fel a csürt, utóbb a lakházat, tegnapelőtt pedig alig hogy beköltöztek a tanyáról Aranyné csillag utcai házában okozott tüzet.

* **Elopott libák.** Nagy kár érte a napok egyik éjjelén Fazekas Mihálynét. Husz darab libáját eddig ismeretlen tolvaj kihajtotta az ólból és eltűnt velük. A károsult Fazekasné a lopást bejelentette a csendőrségnek, a mely a nyomozást megindította.

* **Köszönetnyilvánítás.** Tafler Ignác, Weiss Lévyne és Wechsler Adolfné urnők édes anyjuk Weisz J. Lajosné urnő elhalálzásának gyászos alkalmából, koszorumegváltás címén 100 koronát küldtek be hozzám az izr. nőegylet javára. A kegyes adományért az izr. nőegylet nevében hálás köszönetemet nyilvánítom. Dr. Balkányi Miklósné s. k. elnök.

* **A hajduszoboszlói tűzkárosultak segélyezése.** A Hajduszoboszlón nem rége pusztított tűzvész károsultainak segélyezésére Balmazujváros községe is gyűjtést rendezett. E gyűjtés révén adományozott élelmi cikkek árából 215 kor. 87 fillér, készpénzben 141 kor. 64 fillér, a község pénztárából 20 kor. folyt be, mely összeget a község jegyzője 3 kor. 09 filléres adományával 380 koronára kerekített ki. A jószívű adományt tegnap juttatta Balmazujváros jegyzője a központi járás főszolgababirójához, mint a tűzkárosultak a vármegye alispánja útján segélyezésünk céljaira rövidesen meg is kapnak. Mindenesetre dicséretes eredmény, ha tekintetbe vesszük azt, hogy Balmazujváros népe maga is eléggé szegény.

* **Figyelmeztetés.** A közkórház igazgatósága figyelmezteti a munkásokat és cselédeket tartó polgárokat, hogy őket azonosságukat igazoló munka vagy cselédkönyvükkel szemük trachoma mentességének hivatalos megállapítása végett dr. Burger Péter orvoshoz küldjék.

* **Eltűnt fiu.** Dókus András ebespusztai tanyájáról a napokban Sebestyén István 11 éves cseléd gyerek eltűnt. Az eltűnt fiu hozzátartozói bejelentették az eltűnést a csendőrségnek, mely a saját hatáskörében nyomozott is az eltűnt gyerek után. A tanya határban azonban nem találták meg s így országos köröztesét a hatóság elrendelte.

* **Öngyilkos munkás.** Barna János kövező munkást tegnap Kut utca 102. sz. lakásán felakasztva találták. Beszállították a közkórházba. Az orvos véleménye szerint a hulla már pár napos lehet, ezt megerősíti a házban lakóknak azon kijelentése is, hogy Barnát hétfőn hajnalban részegen látták haza jönni és azóta nem is látták. Barna özvegy ember volt s egyedül lakott, senki sem járt hozzá és 6 meg napokig elszokott maradni otthonától magyarázható meg az hogy, oly soká nem vették tettét észre, mert különben is gyakori távolléte most sem tűnt fel. — Öngyilkosságának okát nem is sejtik.

* **Betörés fényes nappal.** Vakmerő betörés híret vesszük Kabáról. Ugyanis Gonda János kabai lakos házat fényes nappal feltörték és annak sok értékes holmit elloptak. A csendőrség a tettest

Hevesi Ferenc 17 éves legény személyében kinyomozta és letartóztatta.

* **Halálozások.** Az anyakönyvi hivatalnál tegnap a következő haláleseteket jelentették be: Vida Sándor ev. ref. 76 éves, Szobonya András róm. kath. 14 napos, Szörnyü Mihály ev. ref. 43 éves, Albrecht József róm. kath. 35 éves, Varga Gábor ev. ref. 11 hónapos, Verdó Juliánna ev. ref. 10 napos. Nádasdi Imre ev. ref. 7 éves, özv. Jenes Mihályné ev. ref. 65 éves.

* **Mit lehet árulni Mindszentek napján?**

A folyó évben Mindszent ünnepe vasárnapra esvén, a siroknak ezen ünnepnapon országsszerte szokásos földszítésére való tekintettel a kereskedelemügyi miniszter f. évi 67.496 sz. a. kelt rendeletével megengedte, hogy a folyó évi november hó 1-re eső vasárnapokon virágok, koszorúk, gyertyák, mécsek és sirok díszítéséhez szükséges egyéb tárgyak az egész napon át akadálytalanul árusíthatók és szállíthatók legyenek. A sirok díszítéséhez nem használt tárgyak árusítása folyó évi november hó 1-én önként érthetőleg ugyan azon korlátozás alá esik, mint más vasárnapokon.

* **A kis Vecsey.** Semmi sem jellemző annyira a kis Vecseynek fényes diadalait mint az, hogy a német sajtó a művész nevének helyesírásával és megfelelő kiejtésével is foglalkozik. Csak híres államférfiak nevének szokta a sajtó ezt a díszesszámba menő fontosságot tulajdonítani. Mikor már a német philologia is foglalkozik valakinek a nevével, az már netovábbja a német lelkesedésnek. A kis Vecseynek — mint szellemesen mondják — van már ugyan hirneve, de nincs még helyes neve, miért is magyarázzák meg olvasóinknak, hogyan kell olvasni a nevet, ilyenformán: Weschei. A természet nézve kicsiny, de művészi tehetségre nézve nagy művésznek gyermeki kedélyét kedvesen jellemzi az a naiv kérdés, melyet a potsdami királyi palotában tartott hangverseny után a németek császárához és poroszok királyához intézett: — Császár bácsi, hol van a koronája?

Bizony, bizony, Vilmos császár erre a diplomatikus kérdésre nem volt elkészülve s ugyancsak nehezen sikerült a kis Vecseyt az ő királyi méltóságának valódiságáról meggyőzni.

* **Garázdálkodó hajdu.** Juhász Lajos városi hajdunak tegnap a honvéd ellenőrzési szemlén kellett volna jelentkezni, de előbb jól bepálinkázott és így részegen elkésve ment a laktanyába, a miért elutasították. Mivel távozni nem akart, rendőrrel távolították el. Juhász erre dühbe jött és a rendőrrel dulakodni kezdett, sőt az egész rendőrséget szidalmazva a szemlére jövők, nagyrészt részeg embereket is a rendőr ellen biztatta. Ha a rendőrnek segítsége nem jön, bizonyosan meg is verik. Juhászt garázda viselkedéséért hatósága felelősségre fogja majd vonni.

* **Brutális férj.** Elek Imre a debreceni újföldön lakó földműves feleségét előbb bottal verte össze azután késsel szurta meg, mert nem akart neki pénzt adni. Az asszony most súlyos betegen fekszik. A brutális férj ellen az ügyészségnél feljelentést tettek.

* **Csendőrségi hírek.** Rocka Tódor seprősi lakostól 3 lovat ismeretlen tettesek elloptak. — Szendrei István hortobágyi juhászbojtártól 1 pár csizmát és

egy öltözet ruhát loptak el. Gyanuja Nagy Mihály juhászbojtár ellen irányul, ki azóta eltűnt. — A három Tolvaj testvér a Bánk pusztán Bancsi György 21 éves legényt orozva megtámadta és botokkal úgy össze verte, hogy 8 napig ágyban kellett fekdnie. — Hász Mór kabalakostól a p-ladányi állomáson ismeretlen tettes egy 40 koronaértékű csomagot elloptak.

* **Rövid hírek.** *Báró Beck balesete.* Báró Beck vezérkari főnöknek a napokban kocsiszák közben az egyik ló patájáról egy darab hant repült a jobb szemébe, a melyben gyulladást okozott. Az orvosok remélik, hogy a baj pár nap alatt elmúlik. — *Távgyalogló varróleányok.* Párisban a múlt vasárnap 2000 varróleány és divatárusnő távgyalogló versenyt rendezett. A tizenkét kilométer hosszú utat Chemmel Jeanne kisasszony tette meg leggyorsabban és pedig 78 perc alatt. Jutalma egy hálószoba butor, ötven frank és temérdek apró-cseprő ajándék volt. — *A jambó—jambó nótá szerzője* Turcho József nápolyi népdalköltő a napokban egy lakoma alkalmával 60 éves korában meghalt. Körülbelül százezer ember kísért a temetőbe. — *Okos ujítás.* A szultán cigarettákat és még egy másik — még ki nem választott — cigarettát ezután tizenként, lera-gasztott dobozokban hozzák forgalomba. Aruk nem változik.

* **Talált kulcsok.** Tegnap éjjel egy rendőr két kulcsot talált. A kulcsok átvehetők a bűnügyi osztálynál.

x **A tifusz járvány ellen legbiztosabb** ban óvakodhatunk, ha avasujfalusi Oroszlánvizet iszunk. Orvosok bizonyítják, hogy az Oroszlán savanyuvíz minden bacillus tól menten tartja az emberi szervezetet. Az Oroszlánviz a legolcsóbb savanyuvíz. Egy üveg ára 6 kr. Kapható egyedüli. Schwartz-féle dohánytözsdeben Piac-utca 29. a. városházával szemben.

x **Indiai és fekete Orosz karaván** teák eredeti csomagokban kapható — *Mentze Henrik* Ujdonságok áruházában Piac és Szt.-Anna u. sarkán, nagy választék tea és gyors főzőkben, olcsó szabott árak!

x **Kaiser Salamon** Debrecen, Hatvan-utca 2. szám. Résszefizetésre minden áremelés nélkül, évi lakással bíró hitelképes családoknak, uri, női divatárak, fehérneműek, férfi, fiu és leányruhák, tükör és képek raktára.

Az Arany Bika kávéházában ma este Rácz Károly zenekara játszik.

Fadrusz János temetése.

Távirati tudósítás.

Budapest, okt. 28.

Óriási nagy részvét közepett temették el ma délután 3 órakor a fővárosban Fadrusz Jánost, a nagy magyar szobor-művészt.

A temetést megelőzőleg úgy a korporsót, valamint a feketével bevont halottas szoba falait, annyira ellepték virágokkal, hogy abból egy tenyérnyi fekete-ség nem látszott ki, Fadrusz János külsőmben a fekete színt életében mindig gyűlölte.

A temetésen rndkivüli nagyszám-

ban gyűlt egybe a gyászoló közönség, küldöttségek s a főváros előkelő világa, élén Wlassics Gyula, báró Fejérváry Géza, Percel, Berzeviczy Albert, az Andrássy grófok és Hegedüs Sándor stb. stb.

Három kocsit töltött meg a ravatalra küldött tömérdek koszoru, köztük Láng Lajos és Darányi Ignác miniszterek, továbbá a kolozsvári tudomány egyetem koszorúja e felirással: Dr. Fadrusz Jánosnak.

A gyászszertartást dr. Fraknói Vilmos püspök végezte, bucsubeszédet pedig a nagy halott fölött Berzeviczy Albert a magyar képzőművészeti társulat, Jendracsik Jenő, dr. Apáthy István a kolozsvári egyetem és Brolly Tivadar Pozsony város nevében tartottak. Wlassics Gyula miniszter jelzett beszéde elmaradt.

A gyászbaborult özvegyet a gyászmenetben Herman Ottó vezette a karján.

A nagy halottat örök nyugalomra a Kerepesi-temetőben hantolták el.

Az özvegyhez számtalan részvét táviratot és levelet intéztek, többi között gróf Apponyi Albert a képviselőház elnöke is.

Egy pécsi fiu Ausztráliában.

— okt. 92.

Igen érdekes levél akadt kezünkhöz, melyet egy Pécsről Ausztráliába szakadt fiu irt haza anyjának.

A levél angol nyelven íródott, amit persze a Pécsen lakó özvegy édes anyja nem tudott elolvasni. Napokig szorongatta reszkető kezében a fiától eredt levelet, végig folytak rajta könyei, amint rajongó szülői szeretettel nézegette, hanem hát egy betűt sem értett meg belőle, mivel a levelet a fiu angol nyelven írta. Most azonban már tudja, mi áll benne, lefordították neki magyarra.

A levél írója, aki Klafszy Mihály pécsi női szabó testvérének fia, 27 év előtt került el Pécsről, azóta egyre barangol a nagy világban, s most Ausztrália fővárosában, Sidney-ben tartózkodik, mint tengerész.

A fiu a magyar nyelvet teljesen elfelejtette. Helyette megtanulta az angol, a francia s több más nyelvet.

A levélben a többek között az angol király bécsi látogatásával is foglalkozik. Az egyik helyen így ír: Rendkívül örvendek, hogy Edward királyt Bécsben Ferencz József császár oly szívesen fogadta és Edward király oly jól érezte ott magát, hogy ennek emlékére császárunkat angol tábornokká nevezte ki. Az egész dologhoz az itteni lapok furesa kommentárt fűznek, mi engem nagyon nyugtalanít. Azt írják, hogy *Ausztria végnapjait éli és az angol király azért volt Bécsben, hogy a végtisztességen jelen legyen.* Ha legközelebb édes anyám irni fog, írja meg, hogy igaz-e ez, mert kénytelen vagyok azt hinni, hogy *Ausztria tényleg annyira elzüllött.*

Ilyen hangnemben ír tovább is a bécsi látogatásról és az egészről az tűnik ki, hogy az Ausztráliában élő pécsi születésű fiunak, ki igen fiatal korában került el az idegenbe, sejtelve sincs már Magyarország létezéséről. Ausztriáról tud de Magyarországról nem.

Ez az eset ismét világosan bizonyítja, hogy a mi létezésünkről a külföldnek, vagy általán nincsen, vagy csak nagyon halovány tudata van. Legföljebb valami ausztriai provinciának tartják Magyarországot. Igen, ennyire vagyunk a mi szerencsétlen külképviselőnkkel, a mi meg nem változhatik, ha mindjárt önálló vámterületté alakítjuk is át Magyarországot.

Ezt bizonyítják az ausztriai lapok is, a melyek épen nincsenek rosszul informálva a felől, hogy az ausztriai tartományok összesége nagyon lagymatag alapon áll már. Mondtak egy kis igazat, de végtisztességről még nincs jelenleg szó.

EGYLET.

A Csokonai-kör emléktáblájának leleplezése. A Komáromi-ház (Kossuth-utca 12. sz.) a Csokonai-kör által elhelyezett és a szatmári békére vonatkozó emléktábla ünnepélyes leleplezése nov. 1-én, vasárnap d. e. 11 órakor lesz. Az ünnep sorrendje a következő:

1. Himnusz. Énekl. a Petőfi-dalkör.
2. Alkalmi beszéd. Mondja: Géresi Kálmán, a Csokonai-kör elnöke.
3. A Komáromi-ház története. Felolvassa Zoltai Lajos, a Csokonai-kör választmányi tagja.
4. Az emléktábla átadása s átvétele.
5. Szózat. Énekl. a Petőfi-dalkör.

MULATSÁG.

Hangverseny a siket-némakért. A napokban Csapó utcán jártamban találkoztam az örökké jókedvű Farkas Bert bátyámmal. Nagyon megvolt szontyolódva. Honnan Berti bátyám? — A siket-némaktól jövök kedves öcsém. Amit ott láttam, megindítaná a követ. És valóban a kemény pusztabírónak, a ki a puszta még keményebb legényeivel foglalkodik, a sikeket-némák iskolájában látott, tapasztalt dolgok elbeszélése közben könytolt a szemébe. — Még az Isten is megáldja, aki ezekért a szerencsétlenekért tesz valamit — e szavakkal vált meg tőlem Berti bátyám.

Ezekért a szerencsétlenekért egy nemes szívű gróf, dec. 3-án a színházban sok helybeli közreműködő urhölgy és ur segítségével nagyszabású hangversenyt rendez. Tekintve e hangverseny műsorát, tekintve a célt, nem hisszük hogy volt zsfoltobb valaha a debreceni színház, mint dec. 3-án lesz.

Legelől a nemes város járt jó példával, a színházat ingyen átengedte. Mellé sorakozik városunk minden nemesért lelkesülni tudó hölgyei közül Bészler Károlyné, Oláh Gézáné, Kádár Ilonka és Horváth Klára, a kik ifju Benyást Emil, Hajdu László, Nagy Zoltán és K Szabó Kálmán urakkal együtt abban a cimbalom nyolcasban vesznek részt, amelyet a nagy dalárda Erkel művéből énekel. Itt halljuk meg először gr. Zichy Géza új szerzésű kuruc dalát, Genna című táncelőjátékát, a nemes gróf személyes vezetése és a katonai zenekarr

közreműködése mellett: Zichy hies Szerenádját a nagy dalárdától, Steinacker Sándor zongora kíséretében, Szücs Margitnak a közönség ékesen szavaló kedvencének szavallatát Nagy András hies baratonistától, Bánk Boralát.

Szóval a hangverseny mindenképen művészi esemény számba megy s méltó befejezése lett annak a három történelmi hangversenynek, melyet a nagy dalárda ez évfolyamán rendezett.

SZÍNHÁZ.

Műsor.

Okt. 29. csütörtök: *Patyolat kisasszony* színmű. (A.)

Okt. 30. péntek: *Patyolat kisasszony*, színmű. (B.)

Okt. 31. szombat: *A drótos tót*, daljáték. (C.)

Nov. 1. vasárnap: délután: *Dózsa György* szomorujáték, — este: *Fifin*, daljáték, először.

— **(Szinigazgató h iradása. Színházi hírek.** Vasárnap két előadás lesz színházunkban, d. u. Jókai Mór történelmi szomorujátéka a Dózsa György kerül színre félhelyárral. — Este lesz Dr. Schmitter Aurél 3 felvonásos operettjének a Fifin-nek a premierje. Az operett szereposztása a következő: Fitkins Faragó Odön, Mary Ráthonyi Tilla, Harry Mezey Andor, Turtle Szilágyi Aladár, Michel Krémer Jenő, Fifin Felhő Rózsi, Miss Baxter Székely Ilona, Brown Iványi Antal, Mister Hopkins Cserny, Mistress Hopkins Havasi Szidi, Miss Hopkins Püspöky Rózsi, Kitty Krémerné Lili. A második felvonásban előforduló Cake-Walkot Berzeviczy Etel, Faludi Berta, Szilágyi Ernő és Vámos Jenő táncolják. Fifin vasárnap esti premierjére az utalványjegyek nem lesznek érvényesek.

TÁVIRATOK.

Rákóczi ünnepély Turócbán.

Znio-Váralja, okt. 28. A znióváraljai magyar olvasókör november hóban a vármegye egész magyarságának bevonásával nagyszabású ünnepélyt fog rendezni Rákóczi emlékére, a mely alkalommal az ottani tanítóképző intézet daloskőre fog kurucnótákat előadni. Turócvármegyének jelentékeny rész jutott Rákóczi szereplésében és így már ezen az alapon és nagy érdeklődéssel tekintenek az ünnepség elé.

Kisiklott vonat.

Körmöcbánya, okt. 28. Hétfőn a János-hegy felé menő tehervonat állítólag rossz fékezés miatt kisiklott. Három kocsi felborult és a pályát elzárta. A közlekedés megakadván, a reggeli gyors és személyvonatok három órai késéssel érkeztek csak meg rendeltetési helyükre. Emberben nem eset kár.

Új vasút.

Komárom, okt. 28. Komárom—érsekújvári vasút nyomjelzési munkálatai hétfőn kezdetüket vették. A munkát Bergmann Andor államvasuti főmérnök vezeti, ki két mérnöktársával dolgozik, hogy a munkálatok december végéig befejezdhessenek. Mihelyt az országgyűlés a behúzási hitelt megszavazza, kezdetét

veszi az építés. A nagyszabású vasut a Vágot és a komáromi mindkét Dunaágot áthidalja, Komáromnál csatlakozik a csallóközi vasutal és közvetlen leágazást nyert a budapest—brukki fővonalba.

Földrengés.

Barcs, okt. 28. Tegnap este 6 órakor morajjal, két lökessel itt földrengés volt s a rázkódás zajára többen kiszaladtak az utcára. Ez Barcsen három hét óta már harmadszor történt.

A vatikáni nagy követ Bécsben.

Bécs, okt. 28. Gróf Szécsényi vatikáni nagykövet nejevel ma Magyarországból ideérkezett.

VAROSI SZÍNHÁZ

Okt. 28. C. bérlet.

Patyolat kisasszony.

Színmű 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

| | |
|---------------------|-----------------|
| Rousset, kocsmáros | Sebestyén Géza. |
| Roussetné | Ardai Ida |
| Eliz, leányuk | Menszáros M. |
| Galoux, tanácsos | Csiki László |
| Lucie, leánya | Csige Ilonka |
| György, fiu | Pataki Béla |
| Marillon, bodnár | Szilágyi Aladár |
| Ágoston, fia | Klenovics Gy. |
| Bonenfant, utkaparó | Makó Lajos |
| Julesné, szakácsnő | Havasi Szidi |
| Egy szekeres gazda | Nográdi S. |

Földbérleti hirdetés.

Vámospéres község négy darab, egyenként 350 kataszt. holdat tevő „Nagy Fülöp” pusztai tagbirtoka, folyó év november hó 4. napjának délelőtti 9 órájkor, a község házában tartandó nyilvános árverésen 1904. évtől kezdődőleg 6 évi időtartamra haszonbérbe fog adatni, holdanként 8 koronával számított kikiáltási árban.

A haszonbéri összeg negyedévenként előre fizetendő, a bánatpénz — mely a kikiáltási ár 10%-ka — az utolsó negyedévi fizetésbe fog kamattal betudatni.

Az adó, utadó, vízlecsapolási díj a bérbe adó község terhe.

Az árverés egyéb feltételei a község házában megtekinthetők.

Előljárási

15007

1903.

Arverési Hirdetmény.

A köntösgát mellett levő igás jóság legelő területnek 1903. év november hó 1-től téli legelőül való haszonbérbe adása a 15007—1903. szá. tanácsi határozattal elrendeltetvén, értesítettnek az érdeklődők, hogy a haszonbérbe adás nyilvános árverésen 1903. év október 30-án Péntek délelőtt 10 órakor a város-ház kistanács termében fog eszközöltetni.

Debrecen, 1903. október 26.

A városi tanács.

Magy. kir. államvasutak.

155986—903 szám.

Hirdetmény.

Félarú vasuti jegy váltására jogosító arczképes évi igazolványok érvényesítése az 1904. évre.

A félarú vasuti jegy váltására jogosító arczképes évi igazolványok az 1904. évre idejekorán leendő érvényesítésük végett a magyar királyi államvasutak igazgatóságához (VI. ker. Andrássy ut 73—75 sz.) már f. évi október hó 20-ától kezdődőleg beküldhetők azok az igény jogosultak pedig, kik a f. évben ily igazolvány birtokába nincsenek de ilyet az 1904. évre váltan kívának az igazolvány kiállítását ugyancsak a fenti időponttól kezdve kérelmezhetik.

Nehogy tehát az igazolványok érvényesítése, illetve az új kiállítás körül késedelem merüljön fel: figyelmeztetjük az érdekelteket hogy az érvényesítés kieszközölését, illetve az új igazolványok kiállítását az előirt módon mielőbb kérelmezze.

A nyugdíjasok lakhelyükre illetékes közigazgatási hatóság által nyugdíjas minőségüket és azt hogy díjazott tisztséget vagy fizetéssel járó hivatalt nem viselnek, folyamodványaikra igazoltatni tartoznak.

Budapest 1903 október hóban

A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

! Hallatlan olcsó !

395 darab tárgy, ára 1 frt. 85 kr.

1 pompás, garantizált, jól járó, elegáns óra, 24 órában kell egyszer felhuzni, aranyozott láncsal, egy gyönyörű mellű, simili-brillanttal, egy aranyozott gyűrű, uraknak, nőknek. Egy pompás készlet mely áll: manchetták, gallérok, 6 különböző, egy elegáns írókészlet, egy pompás toalette szappan, egy bekötött jegyzőkönyv 12 művész kártya híres emberekről, 72 író toll és még 290 darab vegyestárgy házi szükségletre alkalmasak. — megküldetnek: — utánnomással, vagy a pénz előleg megküldése mellett,

GRÜNNER C. Krakkó-ban.

Ha 2 csomagrendeltetik, ráadásul egy szép zsebkést adunk.

Ha nem alkalmasak, a pénzt vissza adjuk.

Thea

**sütemények és
cukorka külön
legességek**

**mindig frissen és nagy-
választékban kaphatók**

Riesz Lipót

cukrásznál.

Piac-utca.

= Kiadó =**Simonyi-ut 18 sz. a. villában**

egy világos és tágas butorozott szoba előszobával.

Uj bodega.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására juttatni, hogy

Első debreceni bodega

cimmal **Kossuth-utca 6. szám alatt, közvetlenül a színház mellett, új bodegát nyitottam, a melyet költséget nem kimélve fényesen rendeztem be.**

Uj üzletemben egész napon át színház után és éjjel is mindég **hideg felvágottak, csemegék, különféle italok pontos kiszolgálás és mérsékelt árak mellett** állanak a n. é. közönség rendelkezésére.

Szíves pártfogást kér:

A tulajdonos.

Debrecenben és vidékén

Lukács Vilmos

(Budapest, V. Fürdő-utca 10.)

a m. kir. szabad.

Osztály-sorsjáték

főelarusítója

bankházának osztálysorsjegyei kizárólag csak nálam kaphatók.

Megrendelések posta útján a pénz előleges beküldése vagy utánnomással megküldetnek.

Kiváló tisztelettel

Komáromi József

papirkereskedő.

● Debrecen, Piac-utca 12. szám. ●

Az I. osztályú sorsjegyek árai:

$\frac{1}{1}$ — K. $\frac{1}{2}$ — K. $\frac{1}{3}$ — K. $\frac{1}{4}$ — K.
a 12.—K. a 6.—K. a 3.—K. a 150 K.

Uj fodrász terem.

FRÖHNER SZÁLLODA ÉPÜLET.

Van szerencsém a n. é. uri közönség b. figyelmét, fővárosi mintára berendezett.

Borbély és Fodrász

termemre felhívni Abonálásokat úgy az üzletben, valamint háznál is, elfogadtatnak

tisztelettel.

Hermann Vilmos

fodrász.

MIHALOVITS-1610

Harmat-Créme

Arczszépitő

kenőcs.

A Harmat-Créme a legjobb arczszépitő s későbbi ápoló kenőcs, mely üdvé, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.

A Harmat-Créme sem ólmot, sem higanyt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.

A Harmat-Créme nappal is használható, mintán nem száraz s a poudert jól állja.

A Harmat-Créme nem teszi fényessé az arczot s fehérré a bőrt.

A Harmat-Créme kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek (bőr-akák) elmulasztására, napégette s szélkifújta arcznál, s kéznál.

A Harmat-Créme teljesen zsírtalan, habszerű, jó illatú arczkenőcs egy tégelyének ára egy koronás.

A Harmat-Créme, mely a Créme hatását fokozza, darabonként 35 kr.

Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógy-szerésznél Debreczenben.

Uj tűzifa raktár.

Van szerencsém a n. közönség

becses tudomására hozni, hogy a **gyermek-menház mellett, a lóvasut telepén új tűzifa raktárt rendeztem be a hol állandóan a legjobb minőségű tűzifát árusítok.**

■ ■ A pontos ölezésért ■ ■
■ ■ felelősséget vállalok, ■ ■

Ugyanott vágott tűzifa is minden időben jutányosan kapható.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, tisztelettel

özv. Pollák Edéné

Több rendbeli érmekkel kitüntetve!



Alapított 1875. évben.

Egyedüli butorgyár Debreczenben.

SCHVARGZ VILMOS

cs. és kir. udvari butorgyáros és a legujabb szabadalmazott asztalok gyártója.

Üzlethelyiség: Piac-u. 71.

Gyartelep: Szálka-u. 5.

Teljes lakberendezések állandó kiállításán. — Egyszerű, de kitűnő minőségű, saját készítményű butorok, a legfényesebb kivitelig, legolcsóbb árban.

Költségvetések, rajzok, mintákkal készséggel, díjmentesen szolgálók.

Székelyföldi elsőrangú természetes alkalikus sós savanyúvíz.

A magyar kir. belügy. Miniszter ur 36890/1902.számú
rendeletével a **Málnási Mária Forrás** számára a gyógy-
forrás elnevezést engedélyezte.

A „Málnási Mária Forrás”

kiváló köptető és étvágyemelő szer.

Javasolva:

a torok, gége, légcső heveny és idült hurutjainál, a
tüdőtuberculosis minden stadiumában, a gyomor és
bélhuzam hurutos bántalmainál, vérszegénységnél,
köszvény és izom csuznál.

Kapható:

Geréby Fülöp utódai, — Kontsek Gézánál, minden
gyógyszertárban, drogueriában és fűszerkereskedésben.



Kutkezelőség: Brassó.

A külföldi **Sellers, Gleichenberg, Emsi** drágább
vizeket bizonylatok szerint jóval felülmúlja. —
Tisztán, telényi borral, tejjel összeöntve iható.

Telefon 323.

Rendes árak!

Finom munka!

Hrabéczy Antal



ruhafestő. vegyszeti tisztító s fehérnemű gőz-mosó
és vasaló-intézete

Debrecen, Széchenyi-utca 42. szám.

Telefon 323.

Megbízások 24
óra alatt is tel-
jesíthetők.

Van szerencsém az uri közönség szives tudomására hozni, hogy a kor kivánalmainak meg-
felelő modern berendezéssel

fehérnemű gőz-mosó 
 és vasaló-intézetet

nyitottam, mely vállalatom hivatva van a legkényesebb igényeket is kielégíteni.

Igen fontosnak tartom a megemlítésre, hogy gőzmosóamban a fehérneműt rontó minden
művelet, mint chlórozás, kefével mosás stb. teljesen ki van zárva.

Szives támogatást kérve, megjegyzem, hogy helybeli t. megbízóim részére a fehérneműek
elhozása és hazaszállítása végett gyűjtőkocsim díjtalanul áll rendelkezésre.

Teljes tisztelettel

HRABÉCZY ANTAL.